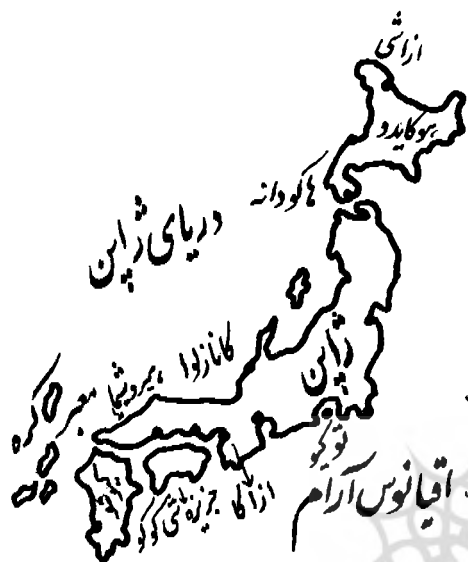

۸- تدبیری جهت اصلاح صنایع صادراتی ژاپن

پیشنهاد دولت ژاپن مبنی بر طرح ریزی مجدد^(۱) تعسدادی از صنایع صادراتی^(۲) این کشور به سمتی که کمتر باعث بروز برخورددهای تجاری با خارج گردد، از سوی صنایع ژاپن با واکنش سردی مواجه شده است. رهبران تجاری ژاپن نگران این هستند که اقدام دولت بمنظور توسعه "روابط هماهنگ" با کشورهای خارجی باعث محدودیت بیشتر فعالیتهای صنعتی گردد.

بسیاری از صادرکنندگان ژاپنی اذعان دارند که الگوی عملیات آنها در بازارهای جهانی که منجر به برخوردهای تجاری شده، ضیاع مبرمی به اصلاح دارد، لکن نسبت به قابل دوام بودن پیشنهاد هفتگی گذشته دولت در خصوص حل این مشکل، دچار شک و تردید میباشند.

در گزارش موقت ۲۴ اوت گروه مشورتی به وزارت تجارت بین الملل و صنایع ژاپن (MITI)^(۳)، عنوان گردیده بود که شش گروه صنایع ماشین و تجهیزات اطلاعاتی این کشور بایست قویا وضعیت بی ثمر موجود را که همانا کسب سهم بیشتر از بازارهای کشورهای خارجی و درگیری در رقابت خصمانه است، رها سازند. همچنین در گزارش مزبور آمده است که عملکرد شرکتهای ژاپنی باعث تشدید برخوردهای تجاری با صنایع خارجی شده است بنحوی که کشورهای خارجی متفقا "ژاپن را متهم به استفاده از دامپینگ و سایر روشهای نامطلوب تجاری مینمایند."

(۱): Remodeling.

(۲): Export-Oriented Industries.

(۳): Ministry of International Trade and Industry (MITI).

شش گروه صنایع صادراتی یعنی، دستگاههای ویدئو کاست، اتومبیل، تجهیزات مخابراتی راه دور، نیمه‌ها دیها، ابزار آلات ماشینی و دستگاههای کپی برداری (Copiers) بدون شک جزء عمده‌ترین صنایع رقابتی ژاپن بشمار میروند.

این صنایع در تاسمین ما زاده عظیم تجاری ژاپن که در سال گذشته (۱۹۸۶) به رقم بیسابقه ۹۲/۸ میلیارد دلار بالغ گردید، نقش عمده‌ای بعهده دارند. اگرچه این صنایع تاکنون بعنوان محرکهای اولیه، سبب شکوفایی اقتصاد ژاپن گردیده‌اند، معذک در گزارش مزبور آمده است که برای شرکتهای ژاپنی ضروری است که اولیتهای خود را تغییر داده و فعالیتهای خود را به همزیستی مسالمت آمیز و موفقیت متقابل (در قبال کشورهای خارجی) متمرکز سازند.

تعدیل رقابتیهای افراط گونه و کاهش وابستگی به صادرات جزو اولین اقداماتی است که در گزارش فوق برای شرکتهای ژاپنی پیشنهاد شده است. در این گزارش تداوم بی‌دیگری نیز اتخاذ شده که ذیلاً "به برخی از آنها اشاره میشود:

۱ - هر صنعت با تفاق وزارت تجارت بین المللی و صنایع (MITI)، بعد از آگاهی دقیق از روند بازار جهانی مشترکاً "از عرضه و تقاضای تولیدات مربوطه پیش بینی جامع بعمل آورند.

۲- در صورت لزوم، شرکتهای حجم صادرات تولید و سرمایه گذاری خود را بر اساس دورنمای تقاضا که با همکاری دولت تنظیم شده است، کاهش دهند.

۳ - هر صنعت، ضمن گسترش تولیدات خود در خارج و همکاری نزدیک با شرکتهای خارجی، باید از طریق توسعه تکنولوژی و تولیدات جدید در جهت گسترش تقاضای داخلی نقش عمده‌ای ایفا نماید.

به گفته یکی از مقامات ارشد "MITI" این اقدامات بسیار

ضروری است و باید توسط هر یک از صنایع مربوطه مورد پذیرش قرار گیرد. وی اضافه میکند که این پیشنهادات بر اساس توافق بوده که بین وزارتخانه و نمایندگان صنایع صورت گرفته است.

اگرچه مقامات MITI "تنگر این هستند که اقدامات فوق به کنترل فعالیتهای صادراتی منجر گردد، لکن دست اندرکاران صنایع با سوء ظن نسبت به این تدابیر، معتقدند که پیشنهادات گروه مشورتی در واقع پوششی است برای دست یافتن به کنترل بیشتر جهت مشخص نمودن آینده نویدبخش این صنایع. در حقیقت گزارش مزبور معتقد به دخالت دولت در تسهیل اصلاحات صنعتی بوده و برای زمیندار که اقداماتی مانند تعدیل صادرات، از طریق تلاشهای جداگانه هر صنعت یا شرکت میسر نیست، در اینگونه موارد دولت میتواند به مقررات تنظیم کننده ای، مانند قوانین کنترل صادرات، توسل جوید.

مدیرعامل شرکت تسوگامی، که یک شرکت متوسط سازنده ابزار آلات ماشینی است، عقیده دارد که اگر دولت فعالیت صنعت ما را محدود نماید، بناچار حیاتیات اقتصادی و قدرت رقابت پذیری ما را با ضعف شدیدی مواجه خواهد ساخت. وی همچنین متذکر شده است که اگرچه در حال حاضر سازندگان ابزار آلات ماشینی در بازارهای جهانی مقام اول را دارا میباشند. لکن در صورت تداوم مقامات "MITI" مبنی بر کاهش صادرات این صنعت، چه بسا رقبای اروپایی و همچنین کشورهای تازه صنعتی شده آسیائی^(۱) در آینده ای نه چندان دور، نقش رهبریت ژاپن را در این صنعت دچار تزلزل سازند. قابل ذکر است که در سال گذشته (۱۹۸۶) سازندگان ابزار آلات ماشینی در ژاپن حدود ۲۴ تا ۲۵ درصد کل تولید جهانی این صنعت را عهده دار بوده اند

(۱): Newly Industrializing Countries (NICs).

و این در حالی است که صادرات این صنعت بدنیا ل تدا بپروا قدامات
" MITI " با محدودیتها فی موا جه گردیده است . بنا به گفته یکی از مقامات
ارشد صنایع ابزار آلات ماشینی، اقدامات " MITI " تاثیرنا چیزی بر کاهش
تنش تجاری روبه تزايد با آمریکا و اروپا داشته و حرکت اخیر شرکت توشیبا
در نقض قوانین کمیته هما هنگی برای کنترل صادرات، وضعیت را وخیم تر
کرده است .

یکی دیگر از مدیران صنایع ژاپن (کوبا یاشی) معتقد است که :
در موا جه با برخوردهای تجاری، ما از هر اقدام ممکن جهت بهبود وضعیت
تجاری خود استفاده کرده ایم . وی همچنین متذکر شده است که : تعدیل تولیدی
که از سوی گروه مشورتی پیشنهاد شده مدت زمانی طولانی است که تحت
بررسی بوده است ، ولیکن تا کنون به اجرا در نیامده ، چرا که دست اندرکاران
خارجی زیادی در این صنعت فعالیت دارند .

تورو آرای (Tohru Arai) ، مدیر گروه اطلاعات عمومی
اتحادیه صنایع الکترونیک ژاپن نیز نسبت به پیشنهادات گروه مشورتی
اظهار بدبینی مینماید . وی معتقد است که برای صنعت نیمه هادیها ، جهت
جلوگیری از رقابت افراطی، پیش بینی از روند بازار جهانی ضروری میباشد ،
لکن ما مطمئن نیستیم که بتوانیم تحت شرایط ناپایدار فعلی بازار سه
برآوردها و تخمینهای صحیحی در این زمینه دست یابیم .

در خصوص تولید دستگا ههای ویدئو کاست آقای آرای معتقد است
که ، پیشنهاد گروه مشورتی مبنی بر افزایش تولید در آمریکا (توسط
ژاپنیها) به منظور اجتناب از برخورد تجاری ، بهترین جایگزین ممکن در
این صنعت محسوب میشود . از سوی دیگر وی به مشکلات موجود در این صنعت
که عمده ترین آن عدم وجود عرضه کنندگان مجاز قطعات دستگا ههای ویدئو
(۱)

(۱) : Qualified.

کاست در آمریکا است نیز اشاره میکند .

قابل ذکر است که ۳ کارخانه ژاپنی سازنده قطعات دستگاههای ویدئوکاست در آمریکا، یعنی شرکت هیتاچی، شرکت صنایع برقی ماتسو-شیتا و شرکت توشیبا هر سه با زیاندهی مواجه میباشند .
در اینجا به منظور آشنائی با رئوس گزارش موقت وزارت تجارت بین الملل و صنایع ژاپن، خلاصه ای از آن آورده میشود :

۱- مقدمه :

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

گردهم آیی مربوط به بررسی دورنما و آینده صنایع ماشینساز و تجهیزات اطلاعاتی، بر طبق پیشنهادات مندرج در گزارش مایکرو (۱)، برنامه اساسی برای جامعه صنعتی در قرن بیست و یکم و سایر گزارشات در اکتبر سال گذشته (۱۹۸۶) برگزار گردید . این گزارش موقت در چهارچوب مباحث مطرح شده شش کمیته فرعی، دستگاههای ویدئوکاست، اتومبیل، تجهیزات مخابراتی، نیمه هادیها، ابزارآلات ماشینساز و دستگاههای کپی- برداری تهیه و تدوین گردیده است .

۲- سابقه و وظایف صنایع ماشینساز و تجهیزات اطلاعاتی :

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

۲-۱- فعالیتهای صادراتی و شدت یافتن برخوردهای تجاری
○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

۲-۱-۱- شدت یافتن برخوردهای تجاری
○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

برخوردهای تجاری در صنایع ماشینساز و تجهیزات اطلاعاتی بدنبال مشکلاتی نظیر مشاخره در مورد نیمه هادیها، موارد دامپینگ در

(۱): قابل ذکر است که متن کامل این گزارش در نشریه شماره ۴ ماهنامه بررسیهای بازرگانی منتشر گردیده است .

مقابل سا زندگان ژاپنی در آمریکا و اروپا، تشدید محدودیتها در صادرات
دا و طلبا نه توسط ژاپن و طرح لایحه تجاری چند منظوره در آمریکا، بیش
(۱)
از پیش شدت یافته است .

۲-۱-۲- موقعیت مهم صنایع ماشین و تجهیزات اطلاعاتی ژاپن در
اقتصاد جهان
اقتصاد جهان

بسیاری از صنایع ماشین و تجهیزات اطلاعاتی ژاپن سهم
عمده ای را در بازارهای جهانی دارا میباشند و بطور اساسی به صادرات
وابسته هستند .

۲-۱-۳- تغییر در اولویتها با تاکید بر مسئله رقابت
رقابت فعال در صنایع ماشین و تجهیزات اطلاعاتی از طریق

بهبود درآمدها و گسترش حمایت از اشتغال، باعث بحرکت درآوردن کل
اقتصاد ژاپن میگردد. از این رو برای شرکتهای ژاپنی همزیستی مسالمت
آمیز با شرکتهای خارجی و در نظر گرفتن موفقیت متقابل بسیار ضروری
میشود. ضمن اینکه این شرکتهای (ژاپنی) با حفظ حجم فروش و سهم بازار، به
منظورتأمین اشتغال و منافع بلندمدت، باید اولویت های خود را در
چهار چوب یک رقابت سالم تغییر دهند .

۲-۲- افزایش ارزش بین و و خیم شدن سودآوری
افزایش شدید ارزش بین در سالهای اخیر اثر معکوسی بر صنایع

Omnibus Trade bill. (۱)

ماشینی و تجهیزات اطلاعاتی متکی بر صادرات ژاپن داشته است. از اینرو برای این صنایع ضروری است که به منظور جلوگیری از خلل در توسعه تکنولوژیک، ضمن حفظ یک سطح قابل قبول سود تا حد امکان تلاش نمایند.

۲-۳- توسعه و وظایف جدید تولید خارجی (خارج از ژاپن)

۲-۳-۱- توسعه تولید خارجی

صنایع ماشینی و تجهیزات اطلاعاتی ژاپن در سالهای اخیر فعالیت‌های تجاری خود را از طریق انتقال پروژه‌های تولیدی به کشورهای خارجی بین‌المللی کرده‌اند، این امر با توجه به تغییرات گوناگونی که در اقتصاد جهانی رخ داده، نظیر تشدید برخوردهای تجاری، افزایش ارزش بین‌المللی شدن استراتژی‌های مدیریت - صورت پذیرفته است.

۲-۳-۲- وظایف مرتبط با تولید خارجی

به منظور گسترش تولیدات خارجی در کشورهای میزبان، ضروری است تا اقدامات مناسبی در خصوص مسائل مربوطه نظیر همکاری با صنایع در کشورهای طرف قرارداد، مشکلات اشتغال و مسئله وخیم تر شدن اقتصاد برخی از مناطق بعمل آید.

۲-۴- نقش جدید صنایع ماشینی و تجهیزات اطلاعاتی در بازی کل

صنایع ژاپن

اقدامات مقتضی برای تک تک صنایع در چهارچوب زمان و روش مناسب ،
ضمن ملاحظه کامل ویژگیهای خاص هر صنعت ، صورت گیرد :

(۱): راهنمایی مناسب شرکتهای درجاء مع اقتصاد بین الملل

۱-۱- جمع آوری اطلاعات از روند بازاری جهانی و پیش بینی
تغییرات عرضه و تقاضا بر این اساس :

الف- با در نظر گرفتن توسعه سریع نوآوریهای تکنولوژیک در
صنایع ماشینی و تجهیزات اطلاعاتی طی سالهای اخیر، ضرورت بهبود
ظرفیت جمع آوری اطلاعات و درک واقعی از روند عرضه و تقاضا
برای شرکتهای روز بروز بیشتر میگردد .

ب- در این اقدامات مواردی جهت تهیه و ارائه پیش بینی های
عینی تر در نظر گرفته شده است . بطور مثال میتوان به لزوم استفاده
از تحقیقات آماری و خدمات سازمان تجارت خارجی ژاپن (جی-رو)
در جمع آوری اطلاعات اشاره نمود .

۱-۲- گسترش تجارت درهما هنگی با شرایط بازاری جهانی :

الف- برای هر یک از شرکتهای ضروری است تا با توجه به درک مناسب
از وضعیت عرضه و تقاضا ، فعالیتهای صادراتی خود را درهما هنگی با
بازار جهانی، تعدیل نمایند . بدین منظور این شرکتهای باید از طریق
افزایش واردات ، توسعه تدریجی تولیدات خارجی، همکاریهای
چندجانبه بین المللی و سایر اقدامات ، در صد بهبود موازنه تجاری
خود برآیند .

ب- اگرچنانچه علیرغم این اقدامات ، نتایج معکوس و غیر قابل
اجتنابی بر اقتصاد داخلی و همچنین اقتصاد کشورهای خارجی حاکم
گردد ، ضروری است تا در طرحهای صادراتی تعدیلاتی صورت گیرد .

ج- شرکتهای هر یک به تنهایی باید از طریق توجه مداوم به هزینه های

تولید از بروز دا مپینگ جلوگیری نمایند. از سوی دیگر دولت باید جهت شناسایی مشکلات دا مپینگ و روشهای تعیین هزینه تولید در عرصه بین المللی تلاش بیشتری بعمل آورد.

۳-۱- تولید مناسب و سرمایه گذاری در زمینه تجهیزات صنعتی :
در مواردی سرمایه گذاری زیاد و تولید بیش از اندازه در ژاپن اثراتی بر عرضه و تقاضای بازارهای خارجی بدنبال دارد. به منظور جلوگیری از چنین امری، برای مدیران شرکتهای ضروری است تا در فلسفه و رفتار تجاری خود تغییراتی صورت دهند. بدین منظور تدابیر مقتضی در مقابل شرایط مبهم اقتصادی داخلی و خارجی باید اتخاذ گردد، که از جمله این تدابیر بکارگیری پیش بینی های مناسب را میتوان نام برد.

۴-۱- توسعه تدریجی همکاری بین المللی شامل تولیدات محلی خارجی :

به منظور بین المللی تر کردن اقتصاد ژاپن، گسترش تولیدات محلی در آینده ضروری میباشد. در زمینه گسترش تولید در خارج ضروری است که همراه با تامین گسترده تر قطعات، اقدام به ساخت محصولات تکمیل شده در خود محل (کشورهای میزبور) نمود و همچنین به منظور فعالیت بهتر با صنایع کشورهای طرف قرارداد، روابط همکاریهای بین المللی را توسعه بخشید. از سوی دیگر، باید تلاش کرد تا از اثرات منفی بروضعیت اشتغال، اقتصادهای منطقه ای، شرکتهای متوسط و کوچک و نیز توسعه تکنولوژیک در ژاپن، جلوگیری بعمل آید.

۵-۱- بهبود در دستیابی به بازار :

به منظور افزایش بیشتر واردات، برای هر یک از شرکتهای واردات قطعات و محصولات تکمیل شده، توسعه همکاریهای بین المللی

دربار زاریابی و سایر اقدامات مقتضی ضروری می باشد. علاوه بر این برای این شرکتها، افزایش همکاریها ی مورد لزوم بمنظور کمک به موسسات خارجی جهت افزایش سرمایه گذاری در ژاپن نیز ضرورت دارد.

۱-۶- نقش دولت و صنایع خصوصی در راهنمایی مناسب شرکتها:

اقدامات فوق الذکر باید مستقلاً توسط شرکتها صورت گیرد. در حالیکه نقش دولت تنها به ایجاب یک شرایط مناسب همچون تهیه اطلاعات لازم محدود می گردد.

(۲): توسعه تکنولوژیک و ایجاب دزمینه های جدید

۱-۲- ایجاد نواحی جدید تجاری با امکانات وسیع داخلی:

بمنظور قادر ساختن صنایع ماشین و تجهیزات اطلاعاتی جهت حفظ حیات خود و تبدیل تدریجی ساختار صنعتی ژاپن، ضروری است که دولت و صنایع خصوصی متفقاً "تلاشهایی بمنظور ایجاب دنواحی جدید تجاری با امکانات وسیع داخلی، بطور مثال توسعه یک جامعه اطلاعاتی، صورت دهند." (۱)

۲-۲- ایجاد سیستم های توسعه تکنولوژیک:

بمنظور ایجاب دزمینه های جدید مورد نیاز، ضروری است تا سیستمهایی جهت تحقیقات و توسعه مشترک بین بخشهای مختلف (دولت، صنایع و دانشگاهها) وجود آید. همچنین ایجاب چنین سیستمهایی برای تحقیقات و توسعه مشترک بین المللی نیز ضرورت دارد.

۳-۲- تقویت ظرفیت توسعه تکنولوژیهای اساسی:

ضروری است که اهمیت بیشتری به توسعه تکنولوژیهای اساسی داده شود که ژاپن در آن زمینه ها میتواند همراه با آمریکا و اروپا

(۱): information-oriented Society.

نقش فعالتری ایفا نماید، دولت و صنایع خصوصی نیز در توسعه ایمن
تکنولوژیها با یدتلاش بیشتری نمایند .

بازار جهانی فسوجات

ارزسی انتشارات بازار جهانی کالا شماره ۸ منتشر خواهد شد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

به نقل از :

Nihon Keizai Shimbun , INC . THE Japan Economic
Journal, No.1277 , Sep.1987- pp.1, 7,10.